

Igor Mitoraj (26 III 1944–6 X 2014)

Dnia 6 października 2014 zmarł w Paryżu Igor Mitoraj. Urodzony w 1944 r. we Francji, po wojnie znalazł się w Polsce, gdzie uczył się sztuki najpierw w Liceum Plastycznym w Bielsku-Białej, potem u Tadeusza Kantora w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Po studiach wyjechał do Paryża. Rozwijał tam zainteresowanie rzeźbą, a prace jego zyskały uznanie w tym stopniu, że zaproponowano artyście wystawę w prominentnej paryskiej galerii. Propozycja wiązała się z wyjazdem do Włoch w sąsiedztwo Carrary i z powstaniem tam prac wykutych w marmurze i odlanych w brązie. Wystawa paryska otworzyła przed Igorem Mitorajem drogę do olśniewającej kariery artystycznej. Prace jego pokazywano na całym świecie, a monumentalność wielu rzeźb sprawiła, że ustawiano je w Paryżu, Rzymie, Mediolanie, Lozannie, Londynie, Krakowie..., wiążąc nierozzerwalnie z architekturą tych miast.

Rzeźby Mitoraja nie są współczesną odsłoną klasycyzmu, próbą wskrzeszenia rzeźby helleńskiej czy hellenistycznej, nie należy też domagać się od nich akademickiej poprawności formy. Sens ich jest raczej konceptualny, a kluczem do nich jest stosunek artysty do antyku, jego mitów i splątanych dziejów. Tworzył Mitoraj rzeźby-szczątki. „Opakowując” je różnorodną ukształtowaną draperią, dodając narosłe jakby do rzeźby przyłgnięte, nadawał swym *quasi*-wykopaliskom nowe znaczenia i wartości. Nowe znaczenia rzeźbom już poddanym interwencji nadawał także operując kontekstem rzeźby – wiążąc ją z architekturą lub krajobrazem. Interwencje te i zabiegi różnie interpretowano, niewątpliwy jest jednak teatralny charakter całości rzeźbiarsko-architektonicznych, powstałych dzięki nim.

Igor Mitoraj sięgnął w mityczną starożytność, poddał ją zabiegom artysty drugiej połowy wieku dwudziestego i zaludnił przenikniętymi melancholią posągami swoją rodzinną Europę, choć znajdziemy je także w miastach Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej i Japonii. Odsłonił greckie korzenie Europy, ciągłość rozwoju sztuki, ale i niemożność wskrzeszenia antyku.

Paweł Taranczewski